

שימור קרקע ותכנון מטעים

בני יעקבי

שימור קרקע וניקוז

מהו שימור קרקע ? - שימור קרקע זו גישה ניהולית מרחבית המיישמת שיטות אגרו-טכניות והנדסיות שונות אשר מטרתן מניעת דלדול הקרקע בשטחים בהם מתקיימת פעילות האדם.

מהו דלדול הקרקע ? - ירידה בפוטנציאל פוריות הקרקע כתוצאה מסחיפה, המלחה, זיהום, הפחתה במינרלים הזמינים ועודף רטיבות.

מהי סחיפת הקרקע ? - הסרת הקרקע, מעל פני שטח מסוים, על ידי כוחות חוץ, בקצב יותר משהיא נוצרת ע"י תהליכי בלייה או השקעה.

שימור קרקע ותכנון מטעים

למה שימור קרקע חשוב?
למטע טוב נדרשים שני תנאים עיקריים:
האחד - קרקע שתתאים לעומק השורשים של
המטע.
השני - ממשק חקלאי, תנועה טובה, השקיה נוחה.
לכן בדרך כלל יהיו המטעים על אזורי בעלי קרקע
עמוקה יחסית ונוחים לתנועה.

שימור קרקע ותכנון מטעים

איפה נמצאים שטחים כאלו?
במישורים
בשולי הגבעות
בגבעות עצמן
במדרונות תלולים

בכל מקום

שימור קרקע ותכנון מטעים

האם יש מגבלות שאנו צריכים לתת עליהן את
הדעת לפני בחירת השטח למטע, וקביעת אופי
הכנתו?

שימור קרקע ותכנון מטעים

בשטחים מישוריים אנו חוששים מתופעות הקשורות
בהמלחה, שמקורה בקרקעות שאינן מנוקזות.
לכן בדרך כלל לא יהיו מטעים בשטחים שטוחים
(פחות מ 1%) עם מי תהום גבוהים.
היום בעיית ה"המלחה" מוחמרת בחלק מהמקומות
בהם משקים במים מושביים

שימור קרקע ותכנון מטעים

בשטחים מידרונים אנו
פוגשים נביעות מקומית.
נביעות אלו משבשות את
ממשק העבודה גורמות
שקיעות ובעיות הצומח לא
נשלט

שימור קרקע ותכנון מטעים

סירין

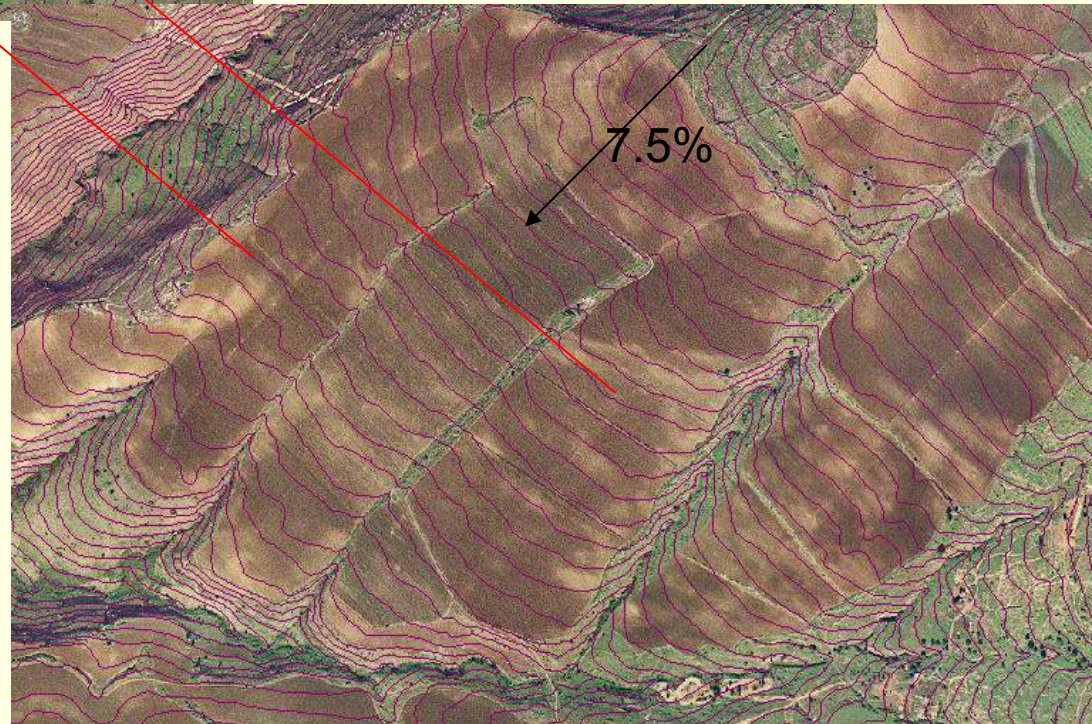
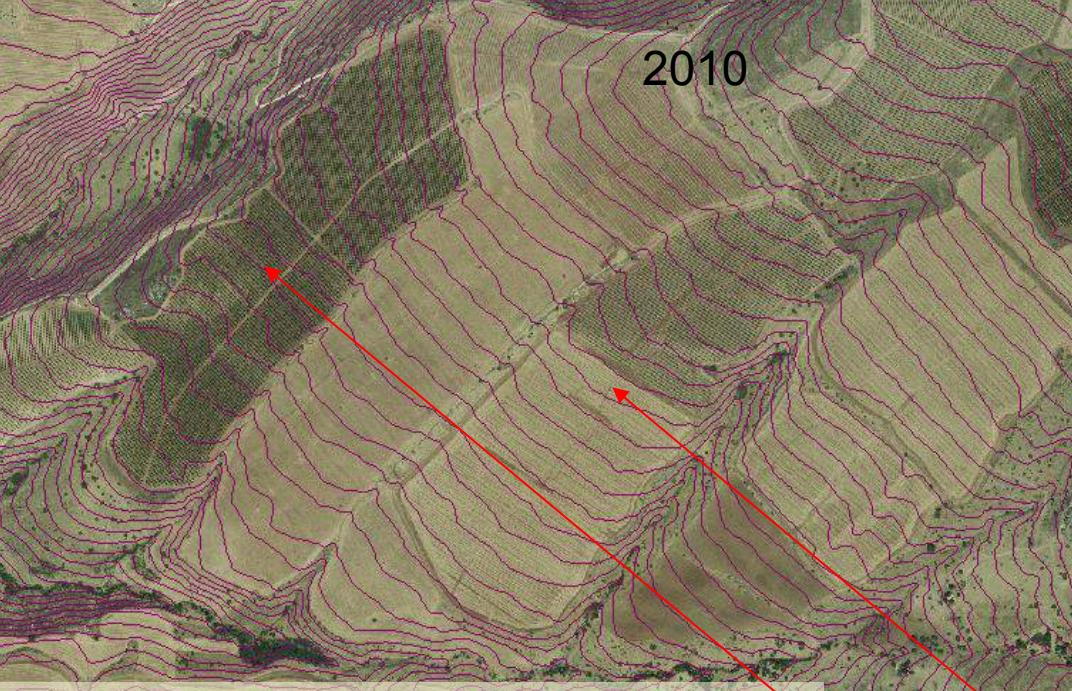
2010

1996

7.5%

**בשטחים מדרוניים
אנו נוטעים מטעים
בשטחים ממדרון מתון
מאד של 2% ועד 25%
ויותר.**

**אנו נוטעים גם
בשטחים שוליים עם
עומק קרקע רדוד.**

שימור קרקע ותכנון מטעים

אבל גם יש טעויות.
נבחר שטח למטע.
נראה בסדר. המשק
נטע ללא תוכנית
שימור קרקע.

שימור קרקע ותכנון מטעים

אבל גם יש טעויות.
נבחר שטח למטע.
נראה בסדר. המשק
נטע ללא תוכנית
שימור קרקע.
המשק התעלם
מהדגלים האדומים
בחלקה.

שימור קרקע ותכנון מטעים

היום יש בעיות
שמתחילות בקטן, אבל
אין להן פתרון פשוט

שימור קרקע ותכנון מטעים

ישנן בעיות של ניקוז
לקוי ועמידת מים
בתעלות הניקוז
ושורות המטע

27/02/2013

מרגליות

שימור קרקע ותכנון מטעים

ישנן בעיות של סחיפה
של קרקע המטע
הגורמת לקשיי ממשק
וקשיי גידול

כפר חרוב

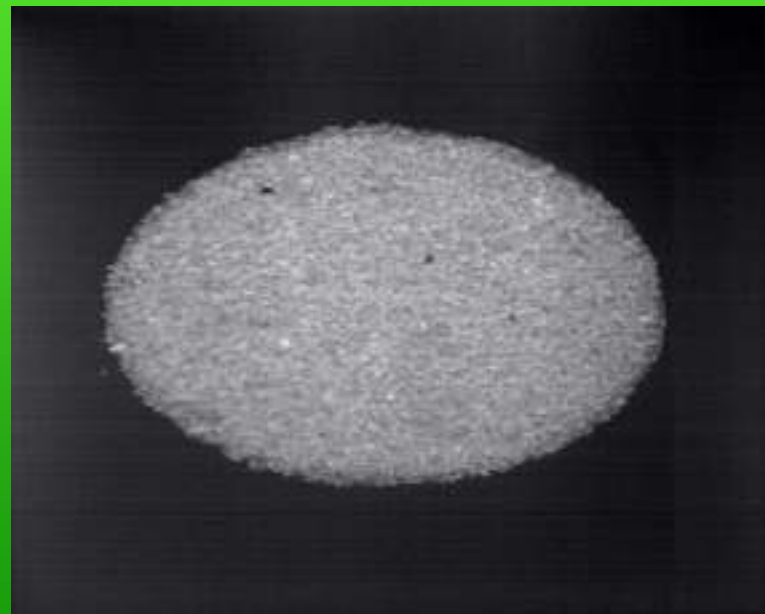
ישנן בעיות של סחיפה
של דרכים ותשתיות
הגורמות להפסד ניכר
לחקלאי

11/02/2013

יסוד המעלה

עוצמת הטיפה:

**פה מתחיל התהליך – מכת הטיפה הפוגעת במשטח
קרקע, מקפיצה ממנו חלקיקים, אוטמת אותו, ומזיזה
אותם במורד.**

סוגי סחיפה שונים

(a) Splash erosion

Copyright © 2008 Pearson Education, Inc., publishing as Pearson Benjamin Cummings

התזה
שכבתית
ערוצית

(b) Sheet erosion

Copyright © 2008 Pearson Education, Inc., publishing as Pearson Benjamin Cummings

(c) Rill erosion

Copyright © 2008 Pearson Education, Inc., publishing as Pearson Benjamin Cummings

(d) Gully erosion

Copyright © 2008 Pearson Education, Inc., publishing as Pearson Benjamin Cummings

הכנת קרקע לנטיעה

נטיעות במדרונות מתונים ושטחים מישוריים

בתודה לאשר איזנקוט

מטרות הכנת קרקע לקראת נטיעה

□ **ברמה של החלקה :** ניקוז עודפי מים מהשדה ובסביבתה
(כולל דרכים)

○ סביבת עבודה נוחה (נגישות ותנועה נוחה של כלים חקלאיים
ועובדים)

○ אורך שורות

□ **טמפ' קרקע**

המשך

□ **ברמת העץ** : שיפור ניקוז מקומי (בסביבת העץ)

- יחס אויר מים בקרקע משופר
- מניעת שכבתיות בקרקע (שכבות עם מוליכות הידראולית נמוכה)
- התפתחות שורשים טובה בכל נפח הקרקע הפוטנציאלי
- מניעת התפתחות תנאי חוסר איוורור זמניים בבית השורשים
- שאיפה – ליצור סביבה הומוגנית של קרקע ללא שכבות מהודקות.

אנו רוצים להמנע
משכבות אטומות
ומהודקות

עמידת מים עקב ניקוז עילי לקוי

תהליכי התמוטטות עם פריצת נביעה

נזקי קרקע ללא חיפוי

02.03.2009

שמירה על קרקע

□ צמחיה שומרת על מבנה קרקע סביר של שכבת העליונה

□ המעבר ל"תרבות" של חיפוי בהרבצידים או שחיקת

הקרקע בקילטורים פגעה קשה במבנה של הקרקע.

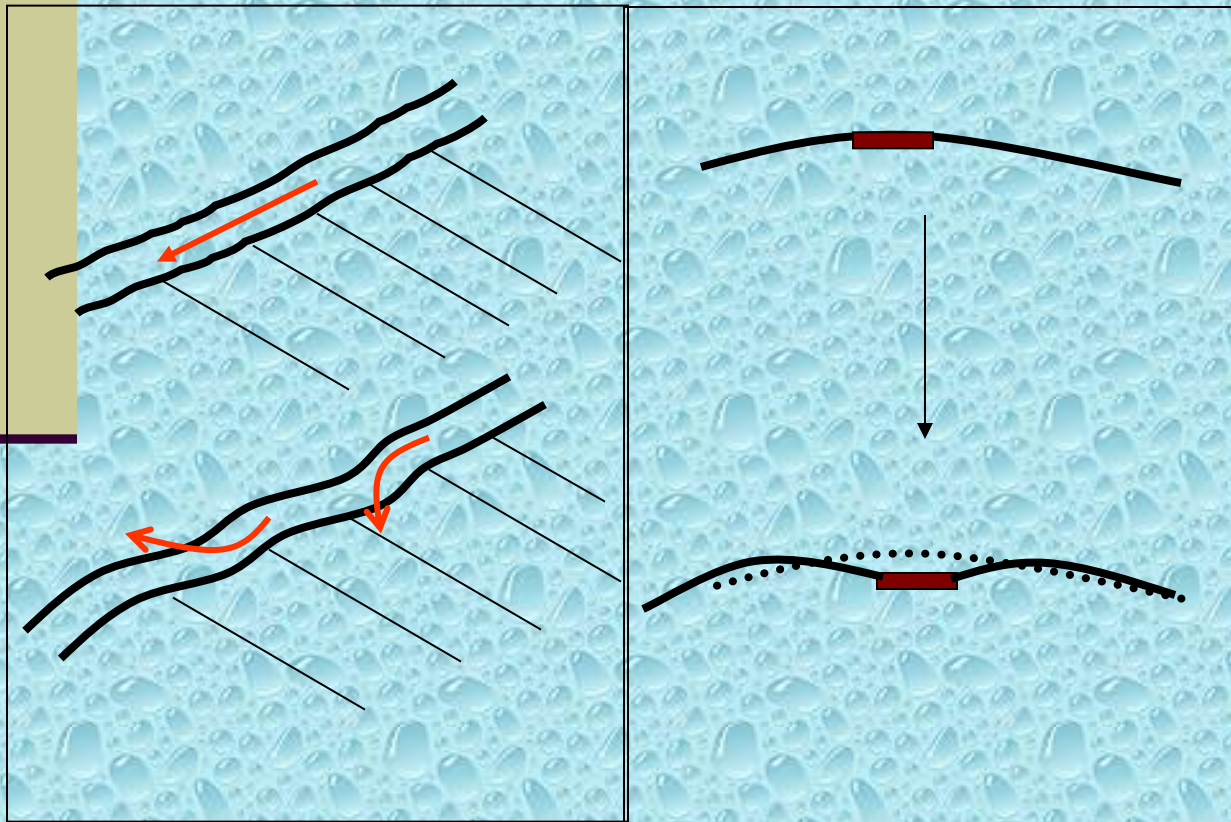
○ יותר נגר

○ איוורור לקוי והידוק

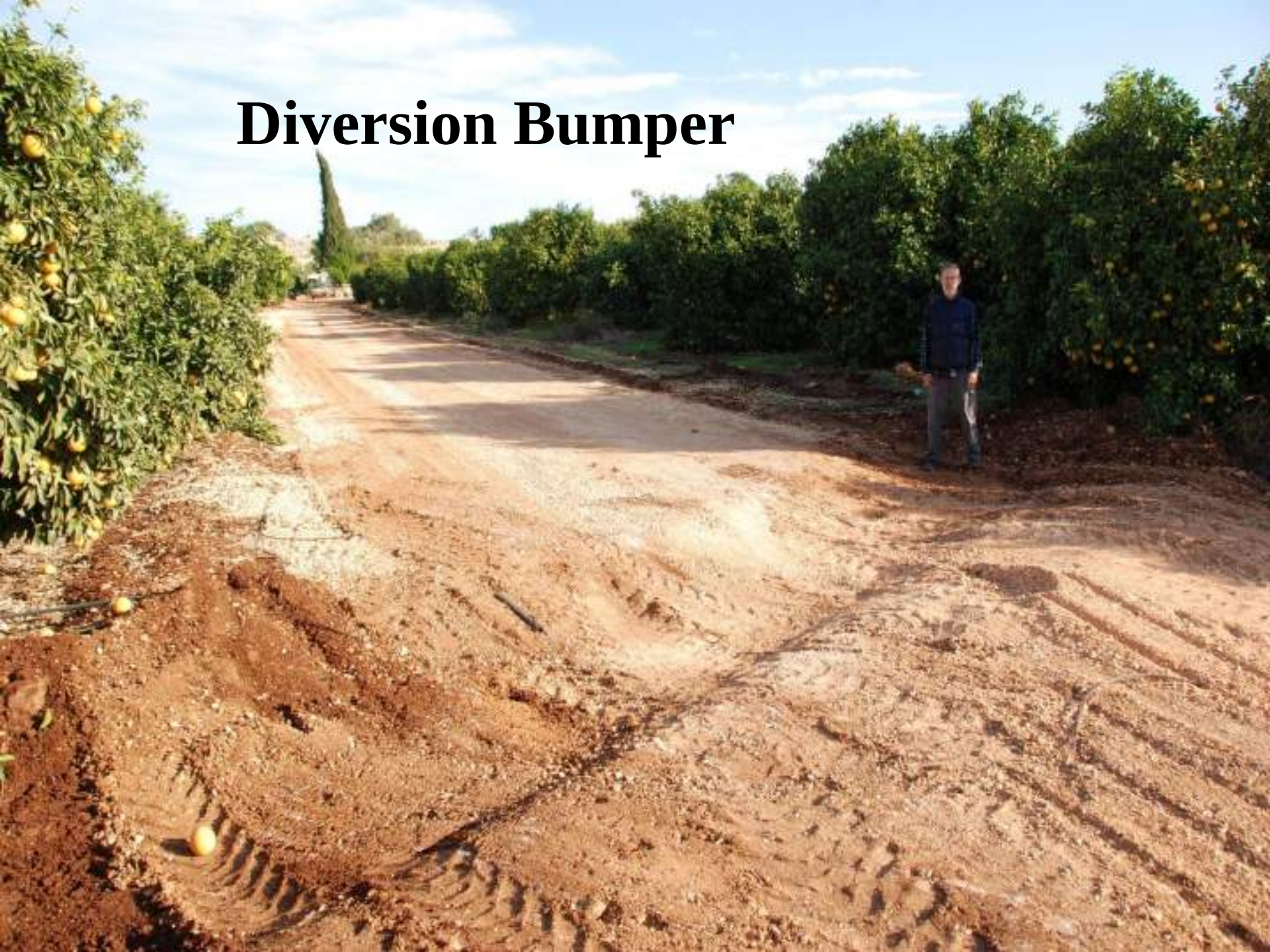
עקרונות חיפוי קרקע

- זריעה ברוחב מינימאלי בין שורות העצים (רוחב הטרקטור)
 - בחירת בגידולים וזנים קצרי מועד
- כיסוח במועד המוקדם האפשרי.
 - או ריסוס בחומרי הדברה
- רצוי לכסח את הנוף לאחר יצירת זרעים פוריים.
 - ריסוס כימי (ראונדאפ) – פוגע בפוריות הזרעים.
- שמירה על שטח נקי בכיסוח.
- עיבודים – לפי הצורך תלוי בקולוסים שנוצרו במהלך החורף.

טיפול בדרכים •

Diversion Bumper

A photograph of a muddy, rutted dirt road in a rural landscape. The road is dark brown and wet, with deep tire tracks and puddles reflecting the overcast sky. To the left of the road, there is a fence made of wooden posts and a low stone wall. Beyond the fence is a field of green crops. To the right of the road, there are several trees with green leaves and some pink blossoms. The sky is grey and cloudy. The overall scene suggests a recent rainstorm or heavy rain.

הפניית נגר מדרכים

02.03.2009

